

8. Nötkreaturstöd

Försättsblad

Åtgärden möter följande behov i behovsanalysen

Direkta effekter

- Konkurrenskraftigt jordbruk
- Värdefulla gräsmarker

Indirekta effekter

- Goda konkurrensvillkor
- Jordbruksmarkens produktionsförmåga
- Klimatanpassning
- Anpassad produktion till klimatförändringarna och minskad relativ påverkan på klimatet
- Biologisk mångfald i slättbygd
- Attraktiv landsbygd

Största ändringarna jämfört med nuvarande utformning

- Inga förändringar är aktuella.

Särskilda överväganden

Inga särskilda överväganden har varit aktuella.

Administrativa kostnaderna och konsekvenserna för stödmottagare och myndigheter

Stödmottagarperspektiv

För jordbrukaren är nötkreaturstödet ett administrativt enkelt stöd. Genom att jordbrukaren sköter sina lagstadgade krav på märkning och registrering i smittspårningssyfte är det enkelt för jordbrukaren och myndigheten att i en registerbaserad ansökan få in alla ansökta djur och betala ut ersättning för dessa.

Om jordbrukaren underlåter att rapportera eller rapporterar in felaktigheter blir hanteringen av stödet mer komplicerat för både myndighet och jordbrukare.

Myndighetsperspektiv

Inga förändringar.

Läsanvisning

Åtgärdsbeskrivningarna är skrivna i det mallformat som EU-kommissionen har tagit fram. Mallen har inte uppdaterats sedan den presenterades hösten 2018.

Det finns vissa skillnader mellan vilka indikatorer som ska användas om man jämför förslag från EU-kommissionen med det från rådet. Vi har valt att använda oss av rådets förslag.

För att kunna presentera beräkningsmodeller för enhetsbelopp och mål har antaganden gjorts. Vi vill särskilt poängtera att eventuella ersättningsnivåer eller budgetar som används i beräkningarna endast är antaganden och inte ska ses som förslag.

Kalkyler liksom beräkningar av förenklade kostnadsalternativ som presenteras i åtgärdsbeskrivningarna är endast preliminära.

Vissa delar av texterna kommer senare att flyttas till förordningen eller föreskriften eftersom de är för detaljerade för den strategiska planen.

Åtgärdsbeskrivning för nötkreatursstöd

Fond	EGFJ
Interventionstyp	Kopplade inkomststöd
Territoriellt tillämpningsområde	Nationellt
Relaterade särskilda mål och där relevant sektoriella mål	1 Säkra skälig inkomst 2 Öka konkurrenskraften 6 Bevara landskap och biologisk mångfald
Resultatindikatorer	R.8 Riktat stöd till jordbruk inom särskilda sektorer: Andel jordbruk som får kopplat inkomststöd för ökad konkurrenskraft, hållbarhet eller kvalitet
Outputindikatorer för prestationsavslut	O.10 Antal djur som får kopplat inkomststöd
Berättigade stödmottagare	Jordbrukare

Beskrivning och syfte

Syftet med det kopplade inkomststödet till nötkreatur är att stärka konkurrenskraften och motverka låg lönsamhet i nötköttsproduktionen samt att bidra till målen för biologisk mångfald genom att bidra till att bibehålla antalet betande djur på naturliga betesmarker.

Kopplat stöd till nötkreatur kan sökas av jordbrukare för nötkreatur som är korrekt märkta, journalförda och rapporterade till nötkreatursregistret samt är äldre än 1 år.

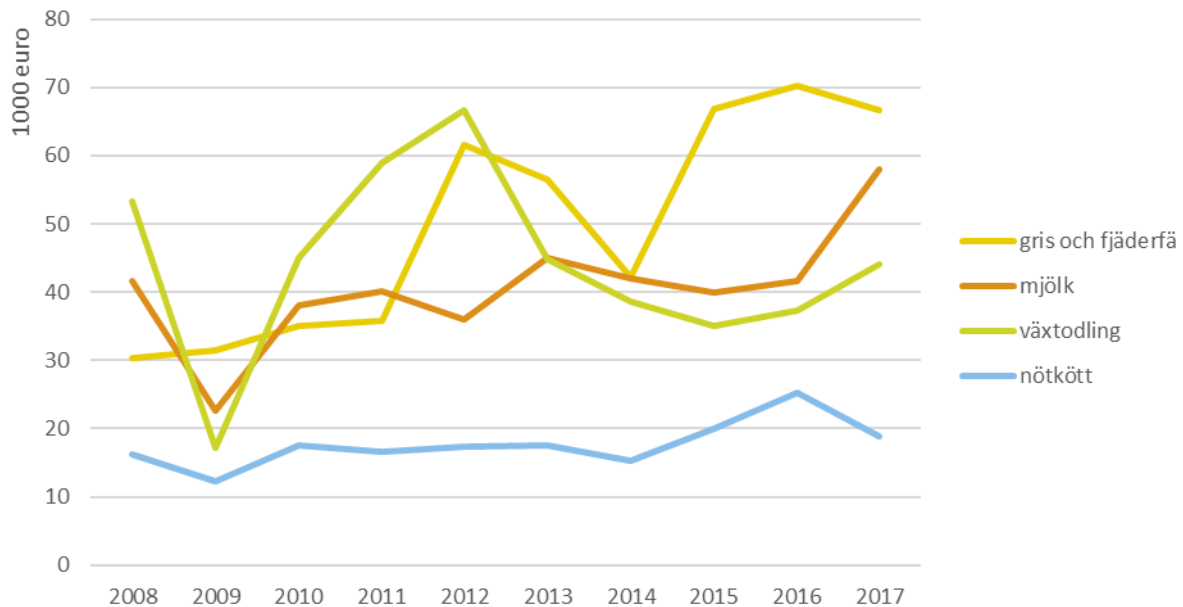
Bidrag till de särskilda målen

Stödja jordbruksinkomster som det går att leva på och jordbrukets motståndskraft i unionen för att förbättra livsmedelstryggheten

Jordbruket behöver ekonomiska förutsättningar och ändamålsenliga regler för att bedriva en ekonomiskt hållbar produktion. Konkurrenskraften och lönsamheten har sjunkit under åren 2011–2016, särskilt inom animalieproduktionen och i områden med sämre förutsättningar för jordbruksproduktion. I Sverige varierar de naturliga förutsättningarna för jordbruksproduktion. Det kan handla om vegetationsperiodens längd, geografiska avstånd och klimatförhållanden. För att ta tillvara den potential för ökad livsmedelsproduktion som finns i form av jordbruksmark och kompetens kan områden med sämre förutsättningar behöva kompenseras för olika kostnadsnackdelar. Animalieproduktionen är central i svenskt jordbruk och står för en stor andel av produktionsvärdet. Djurfoder, särskilt i form av vallodling, kan produceras i områden där det inte finns marknadsmässiga förutsättningar att exempelvis producera andra grödor. Animalieproduktionens behov av goda produktionsförutsättningar behöver därför särskilt beaktas. Kopplade stöd till nötkötts- och mjölkproducenter motverkar konsekvenserna av den negativa lönsamhetsutveckling som beskrivs ovan och bidrar till att fler företag finns kvar.

Öka marknadsorienteringen och konkurrenskraften, med ett större fokus på forskning, teknik och digitalisering

Kopplade inkomststöd utgör ett instrument för att jämna konkurrensnackdelar som kommer av skilda förutsättningar i olika sektorer och regioner inom EU.

Figur 1. Nettoförädlingsvärde per årsarbetskraft 2008-2017 för valda sektorer, 1000 euro
Källa: FADN, post 15, 45, 49 och 50.

Att det är stora skillnader mellan produktionsgrenarna ser man också om man jämför utvecklingen i Sverige med den i EU som helhet. Om man ser till utvecklingen på tio år så minskar den svenska produktionen av mjölk, nötkött och griskött, samtidigt som EU som helhet haft en betydligt mer positiv utveckling för dessa produkter. Särskilt för mjölk är skillnaden slående; EU-snittet har ökat med 17 procent samtidigt som den svenska produktionen minskat med 5 procent.

Bidra till att skydda den biologiska mångfalden, stärka ekosystemtjänster samt bevara livsmiljöer och landskap

För att kunna bevara befintliga betesmarker krävs att det finns företag med betande djur där betesmarkerna finns. Att antalet företag med nötkreatur minskat i flera decennier är därför ett hot mot skötseln av markerna. I dag återstår cirka 20 procent av antalet företag med nötkreatur och 80 procent av antalet nötkreatur jämfört med 1975. I Stockholms och Västmanlands län återstår cirka 50 procent av de nötkreatur som fanns 1975 medan antalet har ökat i exempelvis Kalmar och Gotlands län. Antalet företag har däremot minskat mest i Norrbotten och Västerbotten. På senare tid har dock minskningen bromsat upp, och antalet nötkreatur är ungefär lika stort idag som för tio år sedan.

Markanvändningen i Sverige har förändrats dramatiskt under det senaste seklet.

Slätterängarna har ersatts av vallodling medan betesmarkerna, särskilt skogsbyte, i många fall har ersatts med tät produktionsskog. Detta har påverkat den biologiska mångfalden på ett påtagligt sätt då livsmiljöer och spridningsvägar krympt i omfattning eller helt försvunnit från landskapet.

De senaste tio åren har arealen betesmarker och slåtterängar legat relativt stabilt på cirka 450 000 hektar. Artdatabanken bedömer att för att nå gynnsam bevarandestatus för de naturtypsklassade ängs- och betesmarkerna behövs betydligt större arealer än vad vi har i dag.

Stöd får lämnas för

Stöd betalas ut som ett årligt belopp per nötkreatur som befunnit sig på den stödsökandes jordbruksföretag under räkningsperioden.

Stödet ges för samtliga nötkreatur som är äldre än 1 år. Jordbrukare får stöd för de dagar som respektive nötkreatur funnits på ansökta produktionsplatser under räkningsperioden.

Stöd lämnas enbart om det når upp till minimibeloppet för utbetalning av direktstöd.

Villkor för stödberättigande

- Djuren ska vara korrekt märkta, journalförda och rapporterade till nötkreatursregistret i rätt tid enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1760/2000 av den 17 juli 2000 om upprättande av ett system för identifiering och registrering av nötkreatur samt märkning av nötkött och nötköttsprodukter och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 820/97, i den ursprungliga lydelsen.
- Djuren ska vara korrekt märkta, journalförda och rapporterade till nötkreatursregistret i rätt tid från och med första dagen på räkningsperioden.
- Stödet ska grundas på förhållandet mellan det belopp som fastställts för finansiering och det antal djurenheter som berättigar till stöd under räkningsperioden.
- Stödets storlek bestäms av det antal dagar ett djur har hållits på den produktionsplats eller de produktionsplatser som företaget har anmält.
- Antalet dagar som djuret har hållits på produktionsplatsen räknas från och med dagen efter djuret har passerat 12 månaders ålder.
- Räkningsperioden är 1 augusti till och med den 31 juli med start den 1 augusti 20XX.
- Om djuret anländer till en produktionsplats samma dag som den lämnat en annan produktionsplats, ska djuret tillgodoräknas den produktionsplats som den lämnar. Den som har anmält produktionsplatsen som djuret anländer till ska räkna efterföljande dag till sin räkningsperiod.
- Bison med raskod 90 och jak med raskod 93 omfattas inte av stödet.
- Sökanden ska anmäla ett giltigt produktionsplatsnummer i ansökan.

Stödform och stödnivå

Stödet ska grundas på förhållandet mellan det belopp som fastställts för finansiering och det antal djurenheter som berättigar till stöd under räkningsperioden.

Stödets storlek bestäms av det antal dagar ett djur har hållits på den produktionsplats eller de produktionsplatser som jordbrukaren har anmält.

Stödbeloppet varierar med antalet stödberättigade djurenheter. Vi räknar med att stödbeloppet kommer att ligga runt 88 euro per djurenhet.

Metod för beräkning av belopp eller stödnivå

Stödnivån kan variera mellan åren beräknas som X % av det nationella kuvertet för direktstöd dividerat med antalet stödberättigade djur. Stödnivån är samma i hela Sverige.

Kort beskrivning om varför stödnivå och beloppet uppgår till kalkyl är lämpliga för att nå målen, även i relation till baseline

Detta avsnitt kompletteras i ett senare skede när stödnivå och budget är fastställd.

Planerat enhetsbelopp och indikativ budget för interventionen inklusive mål för output- och resultatindikatorer

Siffrorna i tabellen bygger på exempel och antaganden. Siffrorna är inte förslag!

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Totalt
Planerat enhetligt enhetsbelopp i euro	88	88	88	88	88	88	88	
Indikativ budget i euro	87 500 000	87 500 000	87 500 000	87 500 000	87 500 000	87 500 000	87 500 000	3 582 483 536
Planerad output								
O.10 Antal djur som får kopplat stöd	990 000	990 000	990 000	990 000	990 000	990 000	990 000	
Planerat resultat								
R.8 Andel jordbruk som får kopplat inkomststöd för ökad konkurrenskraft, hållbarhet eller kvalitet	16 198	15 712	15 241	14 783	14 340	13 910	13 492	

Motivering till enhetsbelopp

X procent av det nationella kuvertet för direktstöden används till kopplat stöd för nötkreatur. Som exempel har vi räknat med 12 % av det nationella kuvertet. Beloppet uppgår till 87,5 miljoner euro enligt kommissionens första förslag till budget.

Vi har beräknat enhetsbeloppen utifrån antalet sanktionsgrundande fastställda djurenheter för 2019. Då villkoren i stödet är oförändrade jämfört med dagens nötkreatursstöd förutsätter vi samma utveckling i antal djurenheter som tidigare och den har under de senaste fyra åren legat mellan en minskning på 1 % och en ökning på 1,4 %. Djurantalet och antal djurenheter har varit stabilt över tid en period men varierar mellan år med marknadsprisets utveckling, fodertillgång med mera. Enhetsbeloppet beräknas därför till cirka 90 euro per djurenhet.

Övre och nedre variation av enhetsbelopp, om tillämpligt, och motivering till variation
Enhetsbeloppet kan variera mellan 84–93 euro per djurenhet.

Antalet djur varierar mellan åren av många olika skäl som är svåra att förutse i förväg. En variation på antalet djurenheter mellan år enligt ovan ger ungefär 1 % i utslag uppåt eller nedåt på enhetsbeloppet. Med tanke på ovissheten så är en variation på +/- 5 % rimlig.

Kommentarer till nötkreatursstöd

Nationella val

1. Att datumet då djuren ska vara korrekt registrerade är första dagen i räkningsperioden.
2. Stödbeloppet ges per djurenhet.
3. Val av sektorer - att ge kopplade stöd till sektorerna nötkött och mjölk.
4. Eventuellt kommer även avsättningen till kopplade stöd att anges först här i relation till artikel 86 i förordningen.

Detaljval

- längd på räkningsperiod
- beräkning av djurenheter samt beräkningsdetaljer som hur man ska räkna vid byte av produktionsplats
- djur som ej omfattas av stödet.

Överensstämmelse med WTOs gula box

De kopplade stöden har tidigare passat in under WTOs gröna box pga. koppling till historisk referensperiod. Nu finns inte längre krav på någon referensperiod varför de kopplade stöden på EU-nivå och för den föreslagna svenska utformningen kommer att klassificeras som gula, det vill säga något mer handelsstörande stöd.

SE hade referensperioden 1 augusti 2010–31 juli 2011 och motsvarade en gräns på 1 067 414 djur.

Utredning om variationer av enhetsbelopp pågår och bestämmelserna är fortfarande i högsta grad öppna i förhandlingarna

Jordbruksverket går igenom processen för att prognosticera medelsåtgång och flytta medel mellan direktstöd med bibehållen utbetalningstakt.

Siffrorna i avsnittet kommer att justeras efter besked om budgetnivåer både nationellt och i EU.